

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25)

Fi2018/01418/DF

Sammanfattning av yttrandet

Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) delar i huvudsak utredningens bedömningar och ställer sig positiv till flertalet av de föreslagna författningsändringarna. Övriga förslag lämnas utan erinran.

När det gäller bestämmelsen om ”Digitalt först” konstaterar Kronofogden att myndighetens registerförfattning inte medger ett digitalt utlämnande i den utsträckning som förslaget innebär. Om förslaget genomförs behöver en författningsändring av myndighetens möjligheter till digital kommunikation omgående ses över.

Kronofogden delar utredningens bedömning att det finns behov av ytterligare rättsutveckling, tydlig styrning och god beredning samt högt tempo i det fortsatta digitaliseringsarbetet.

Yttrandet följer betänkandets kapitelindelning.

7 Automation i förvaltningen

Kronofogden välkomnar utredningens förslag om automatiserade beslut. Enskilda, i synnerhet parter, har enligt myndigheten redan idag en långtgående rätt till insyn ifråga om vilka beslutskritier som ligger till grund för automatiserade beslut, men en uttrycklig reglering om insyn i automatiserade förfaranden undanröjer svåra gränsdragningar och tveksamheter om vad parter och allmänhet har rätt till för information.

Kronofogden tillstyrker i övrigt de föreslagna författningsändringarna. Myndigheten har ingen erinran mot en fortsatt översyn av särslagstiftning och överväganden kring förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

8 Digital kommunikation

Kronofogden tillstyrker de föreslagna författningsändringarna.

I fråga om tillåtligheten av eget utrymme¹ anser Kronofogden att rättsläget numera får anses ha klarnat genom senare förarbetsuttalanden och eSams vägledning.² Myndigheten har emellertid ingen erinran mot de åtgärder som syftar till att klargöra och ge vägledning i fråga om ytterligare användningssätt för det egna utrymmet.

När det gäller den nya bestämmelsen om ”Digitalt först” bör det uppmärksammas att Kronofogdens registerförfattning i vissa situationer inte medger ett digitalt utlämnande på det sätt som åsyftas i bestämmelsen 8 a § förvaltningslagen.³ Eftersom myndighetens registerförfattning endast medger elektroniska utlämnanden i särskilt angivna situationer kan det medföra att en person som exempelvis förekommer som part i ett ärende enligt den föreslagna huvudregeln ska ha kontakter med myndigheten genom digitala kanaler, men att samma individ vid nästkommande kontakt med Kronofogden kan få besked att myndigheten i det fallet endast får kommunicera via post eller telefon.

Detta resulterar i att Kronofogden i många, men inte alla, situationer måste hänvisa kunderna till telefon eller post, även när gäller enstaka och offentliga uppgifter som förekommer i myndighetens databaser. Kunderna uttrycker idag vid kontakt med Kronofogden en frustration kring vad de uppfattar som en stelbent och ålderdomlig hantering. Myndigheten har också en pedagogisk utmaning i att förklara varför samma uppgift som någon muntligen lämnar per telefon inte får skickas per e-post. Det har också påtalats för myndigheten att handlingar som myndigheten skickar per post med relativt enkla hjälpmedel som skanning och textigenkänningsprogram kan återdigitaliseras. Även av det skälet är det svårt att motivera en sådan strikt åtskillnad av digitalt material och pappersutskrift, åtminstone sett till mindre volymer.

I betänkandets kapitel 12.2.2 görs bedömningen att en översyn av myndigheternas registerlagar bör bli en uppgift för en framtida utredning. Kronofogden ser ett stort behov av en mer systematisk genomgång av myndighetens registerförfattning. Om det införs en bestämmelse i förvaltningslagen om att kommunikation med enskilda i första hand ska vara digital är det dock nödvändigt att redan dessförinnan se över bestämmelsen i 2 kap. 25 § lag om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Mot den bakgrunden bör regeringen överväga att vidga Kronofogdens möjligheter till digital kommunikation genom en författningsändring i likhet med den reform som gjordes för Sveriges domstolar.⁴ I annat fall får inte lagförslaget fullt genomslag i Kronofogdens verksamhet.

¹ Inom ramen för undantaget i 2 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen.

² Se prop. 2016/17:198 s. 7 och eSam, rättsligt utlåtande den 22 november 2017, VER 2017:40.

³ Se 4 § förvaltningslagen jämfört med 2 kap. 25 § lag om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

⁴ Se 16 § domstolsdatalagen.

9 Tystnadsplikt för privata leverantörer

Kronofogden välkomnar förslaget som innebär att privata leverantörer av it-drift och it-tjänster kommer att ha samma straffsanktionerade tystnadsplikt som gäller för anställda inom myndigheten samt att det införs en sekretessbrytande regel för utlämnande av uppgifter vid utkontraktering.

Kronofogden delar utredningens bedömning att de föreslagna författningsändringarna är nödvändiga för att i större omfattning än tidigare anlita privata leverantörer. Myndigheten tillstyrker förslagen.

12 Rättsutveckling för den digitala förvaltningen

En genomgripande digitaliseringsreform av den offentliga förvaltningen förutsätter betydligt fler förändringar än de författningsförslag som det har funnits utrymme för utredningen att behandla. Kronofogden välkomnar därför att utredningen också pekat ut ett flertal prioriterade områden där det krävs fortsatta åtgärder. Myndigheten ställer sig bakom bedömningen att elektroniska underskrifter, översyn av registerförfattningar och vidgade möjligheter till myndighetssamverkan är centrala för att kunna möta de framtida behoven av det fortsatta digitaliseringsarbetet.

Kronofogden anser också att det är viktigt med ett högt tempo i arbetet och delar bedömningen att detta förutsätter en tydlig styrning och en effektiv beredningsorganisation.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rikskronofogde efter föredragning av verksjuristen Soheil Roshanbin. I den slutliga handläggningen har biträdande rikskronofogden Cecilia Hegethorn Mogensen, rättschefen Ulrika Lindén och utvecklingsdirektören Tomas Höglund deltagit.

Christina Gellerbrant Hagberg

Soheil Roshanbin